

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Universiteit Maastricht
T.a.v. College van Bestuur
Postbus 616
6200 MD MAASTRICHT

**Hoger Onderwijs en
Studiefinanciering**
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie**Uw brief van**

29/04/2021

Uw referentie

2021/038

Bijlage

1

Onze referentie

*Als u belang hebt bij dit besluit,
dan kunt u hiertegen binnen 6
weken, gerekend vanaf de
verzenddatum, bezwaar maken.
Stuur uw bezwaarschrift naar
DUO, Postbus 30205, 2500 GE
Den Haag. U kunt uw bezwaar
ook digitaal indienen op
www.bezwaarschriftenocw.nl.*

Datum 01 JUL 2021

Betreft Besluit macrodoelmatigheid wo-masteropleiding Sustainable Business:
Leadership, Innovation and Management

Geacht College,

Met uw brief van 29/04/2021, door de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (hierna: CDHO) ontvangen op 03/05/2021, hebt u mij het voornemen voorgelegd om de wo-masteropleiding Sustainable Business: Leadership, Innovation and Management – in samenwerking met de University of York- Sustainable Business: Leadership, Innovation and Management te verzorgen als bekostigde opleiding in de gemeente Maastricht.

Advies CDHO

De CDHO heeft mij bij brief van 14/06/2021, kenmerk 2021/038 positief geadviseerd over uw aanvraag. Het advies van de CDHO dat integraal onderdeel uitmaakt van dit besluit, treft u hierbij aan.

Besluit

Gelet op de advisering van de CDHO, het bepaalde in de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (hierna: WHW) en in de Regeling macrodoelmatigheid hoger onderwijs (hierna: Regeling), heb ik besloten in te stemmen met uw voornemen om de wo-masteropleiding Sustainable Business: Leadership, Innovation and Management te verzorgen als bekostigde opleiding in Maastricht.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor mijn besluitvorming is gelegen in artikel 6.2 van de WHW. Voorts is de Regeling leidraad geweest voor mijn afwegingen.

Motivering

Overeenkomstig het advies van de CDHO, concludeer ik dat uw aanvraag voldoet aan de criteria a en b van artikel 4, eerste lid, van de Regeling. Voor de nadere motivering verwijs ik u naar de genoemde adviezen van de CDHO.

Croho-procedure

Ingevolge artikel 6.2, negende lid, van de WHW, vervalt dit besluit indien de opleiding niet binnen tien maanden na dagtekening van het besluit is

geregistreerd in het Centraal register opleidingen hoger onderwijs (Croho). Registratie binnen die termijn is niet eerder mogelijk dan nadat de NVAO over onderhavige opleiding een positief besluit heeft genomen in het kader van de toets nieuwe opleiding. In verband met de geldigheidsduur van dit besluit, adviseer ik u zo spoedig mogelijk bij de NVAO een aanvraag voor een toets nieuwe opleiding in te dienen. Voor de registratie van uw opleiding kunt u gebruik maken van a-Croho. Mocht u vragen hebben over de registratie, dan kunt u contact opnemen met registersho@duo.nl.

Onze referentie

Een afschrift van deze brief is gezonden aan de CDHO, de NVAO, de VSNU, de Inspectie van het Onderwijs en de Dienst Uitvoering Onderwijs (Groningen).

de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
Ingrid van Engelshoven
namens deze,
de directeur Hoger Onderwijs en Studiefinanciering,

A handwritten signature in blue ink, consisting of several overlapping, stylized strokes that form a recognizable name.

drs. F.A. Hofman

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
t.a.v. de Minister
Mw. mr. drs. I.K. van Engelshoven
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Postadres
Postbus 85498
2508 CD Den Haag
Bezoekadres
Parkstraat 83
2514 JG Den Haag
T: 070 8505300
W: www.cdho.nl
E: info@cdho.nl

Advies nieuwe opleiding

Onderwerp	Ons Kenmerk	Datum
Nieuwe opleiding Maastricht University voltijd wo master Sustainable Business: Leadership, Innovation and Management Maastricht	2021/038	14/06/2021

Geachte mevrouw Van Engelshoven,

Op 03/05/2021 heeft de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs het voornemen ontvangen van de Maastricht University om - in samenwerking met de University of York - de wo master Sustainable Business: Leadership, Innovation and Management als bekostigde opleiding te verzorgen te Maastricht (brief van 29/04/2021 met kenmerk C21.001517). De aanvraag was voorzien van alle voor de beoordeling benodigde gegevens en is door de commissie in behandeling genomen.

Advies Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

Gelet op het hiernavolgende adviseert de commissie u om positief te besluiten op het verzoek van de Maastricht University om de wo master Sustainable Business: Leadership, Innovation and Management (SUBLIM) als bekostigde opleiding te Maastricht te verzorgen.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor dit advies is gelegen in art. 6.2 van de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW). Voorts heeft de Regeling macrodoelmatigheid hoger onderwijs van 20 juni 2018, verder te noemen de Regeling, voor de commissie als leidraad gediend. Het beoordelingskader treft u in de bijlage bij dit advies aan.

Omschrijving van de aanvraag

Aanvrager wil de wo master SUBLIM in Maastricht aanbieden. Het gaat om een Engelstalige wo master in het Croho onderdeel Economie. De opleiding omvat 60 EC en wordt in voltijdvorm aangeboden.

De wo master SUBLIM leidt studenten op tot duurzaamheidsprofessional die op strategisch niveau op duurzaamheid gerichte veranderingen en innovaties in een bedrijfscontext kunnen initiëren, leiden en uitvoeren. Het curriculum is georganiseerd in vijf blokken verdeeld over twee semesters. Het betreft de blokken: (1) fundamenten van duurzame bedrijfsvoering & verandermanagement, (2) milieubelasting en duurzame

bedrijfsinnovatie, (3) duurzaam ondernemerschap en socio-economische duurzaamheid, (4) groepsproject duurzame bedrijfsvoering en (5) een individueel project duurzame bedrijfsvoering waarin studenten werken aan hun masterthesis. In elke blok zullen de studenten één on-campus module en één online module volgen.

De opleiding is toegankelijk voor studenten met een bachelordiploma van een erkend onderwijsinstituut. Voor toelating is vereist dat de student een gemiddeld cijfer van 7.0 of hoger heeft behaald op het bachelordiploma (indien relevante werkervaring kan 6.0 voldoende zijn). Indien de bacheloropleiding niet in het Engels is verzorgd, moeten studenten de IELTS, TOEFL of Cambridge Engels test afleggen om hun Engelse taalvaardigheid vooraf aan te tonen.

Afgestudeerden van de opleiding kunnen als duurzaamheidsprofessional (bijvoorbeeld als strateeg, coördinator, beleidsadviseur, manager en expert) in het bedrijfsleven, de industrie en ook bij andere organisaties aan de slag gaan, maar ze kunnen ook als duurzaamheidsconsultant werkzaam zijn op het grensvlak van het bedrijfsleven, de overheid en het maatschappelijk middenveld.

Motivering

De aanvraag voldoet naar mening van de commissie aan criterium a en b van art. 4 lid 1 van de Regeling.

Beoordeling criterium a

Aanvrager stelt dat de wo master Sustainable Business: Leadership, Innovation and Management aansluit op een arbeidsmarktbehoefte in combinatie met een maatschappelijke en een wetenschappelijke behoefte.

Beoordeling arbeidsmarktbehoefte

Ter onderbouwing van de kwantitatieve arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de wo master SUBLIM verwijst aanvrager naar ROA's database AIS, een door aanvrager uitgevoerde vacaturepeiling, het rapport 'Discussienota naar een duurzaam Europa in 2030' van de Europese Commissie (januari 2019), de 'Kennis- en innovatieagenda 2018-2021. Maatschappelijke uitdagingen en sleuteltechnologieën' van de Topsectoren (december 2017), het nieuwsbericht 'Circulaire economie moet Limburg miljarden opleveren' van de website www.1Limburg.nl (27 juni 2020). Ter onderbouwing van de kwalitatieve arbeidsmarktbehoefte verwijst aanvrager naar de 'Herziene Regionale Kennisagenda Limburg' van de provincie Limburg (januari 2018), een zeventiental steunbetuigingen van private en publieke partijen in de regio, de roadmap 'Samen aan de Slag - Human Capital Topsectoren 2020-2023' (2019), de Kamerbrief 'Visie verduurzaming basisindustrie 2050; de keuze is aan ons' van de Minister van Economische Zaken en Klimaat (15 mei 2020, met als kenmerk DGBI / 20067904) en het rapport 'Jobs & Skills in the Circular Economy' van Circle Economy (ongedateerd).

Aanvrager doet binnen de opleidingstypen van het AIS van ROA een beroep op het overkoepelende type master economie en recht. De commissie merkt op dat deze categorie onvoldoende specifiek is om te beoordelen of sprake is van een arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de wo master SUBLIM. De commissie is evenwel met aanvrager van mening dat binnen ROA's database AIS het specifieke opleidingstype master management, bedrijfs- en personeelwetenschappen relevant is voor de master SUBLIM, aangezien binnen dit opleidingstype de sterk verwante masters Sustainable Entrepreneurship en Global Business & Sustainability zijn opgenomen. De commissie merkt voorts met aanvrager op dat binnen dit opleidingstype veel opleidingen zijn geschaard die niet zijn gericht op duurzaamheid en milieuvraagstukken. Daarom biedt dit opleidingstype slechts een indicatie van de toekomstige arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de master SUBLIM. ROA typeert de toekomstige arbeidsmarktsituatie voor dit opleidingstype als 'redelijk' en verwacht enige knelpunten in de toekomstige personeelsvoorziening in 2024.

Tabel 1. Arbeidsmarktprognose opleidingstype master management, bedrijfs- en personeelwetenschappen

Opleidingstype	Arbeidsmarktprognose variabele	Indicator	Aantal	Totaal % 6 jr.	Gem. jaarlijks %	Typering
> > Master - management, bedrijfs- en personeelwetenschappen	verwachte uitbreidingsvraag tot 2024		8800	4	0.7	gemiddeld
> > Master - management, bedrijfs- en personeelwetenschappen	verwachte vervangingsvraag tot 2024		23600	11	1.8	laag
> > Master - management, bedrijfs- en personeelwetenschappen	verwachte baanopeningen tot 2024		32400	16	2.4	laag
> > Master - management, bedrijfs- en personeelwetenschappen	verwachte instroom van schoolverlaters tot 2024		42700	21	3.2	gemiddeld
> > Master - management, bedrijfs- en personeelwetenschappen	ITKP toekomstige knelpunten personeelsvoorziening in 2024	1.05				enige
> > Master - management, bedrijfs- en personeelwetenschappen	ITA toekomstige arbeidsmarktsituatie in 2024	1.05				redelijk

Bron: ROA AIS

Aanvrager doet binnen het AIS van ROA tevens een beroep op de arbeidsmarktprognoses voor de beroepsgroep 'bedrijfskundigen en organisatieadviseurs'. De commissie overweegt dat binnen ROA's prognoses per opleidingstype zowel verwachte vacatureaantallen worden opgenomen als de uitstroomcijfers van afgestudeerden. Zodoende wordt inzichtelijk gemaakt wat de verhouding is tussen werkzoekenden en baanopeningen, waardoor een arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van een bepaald opleidingstype kan worden vastgesteld. In ROA's prognoses per beroepsgroep is slechts het aantal verwachte vacatures opgenomen, zonder dat dit wordt afgezet tegen de uitstroom uit opleidingen of het gevraagde opleidingsniveau. Om die reden kent de commissie in algemeenheid het meeste gewicht toe aan relevante opleidingstypen in ROA's database AIS. De beroepsgroep 'bedrijfskundigen en organisatieadviseurs' acht de commissie relevant, omdat de voorgenomen opleiding studenten opleidt die op strategisch niveau op duurzaamheid gerichte veranderingen en innovaties in een bedrijfscontext kunnen initiëren, leiden en uitvoeren. De arbeidsmarktprognose voor de beroepsgroep 'bedrijfskundigen en organisatieadviseurs' is positief; ROA verwacht grote knelpunten in de personeelsvoorziening in de periode tot 2024.

Daarnaast verwijst aanvrager naar de prognose voor de bedrijfssector specialistische zakelijke dienstverlening, omdat volgens aanvrager het overgrote deel (bijna 32,3%) van de (relevante) beroepsgroep 'bedrijfskundigen en organisatieadviseurs' in deze sector werkzaam is. Voor deze bedrijfssector wordt een hoge uitbreidingsvraag verwacht (gemiddeld 1,4% per jaar, ofwel zo'n 56.200 nieuwe banen tot 2024). De commissie overweegt dat ROA's prognoses over bedrijfssectoren betrekking hebben op zeer uiteenlopende beroepen met zeer uiteenlopende opleidingsniveaus en zegt aldus weinig over een specifieke arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de aangevraagde opleiding. De toelichting op de Regeling vermeldt dat voor sommige wo-masters geen directe link is met een beroep of functie en dat een onderwijsinstelling in een dergelijk geval kan aangeven in welke arbeidsmarktsectoren deze afgestudeerden terechtkomen en wat het arbeidsmarktperspectief voor deze sectoren is (p. 9). Gelet op het beschreven beroeps- en functieprofiel heeft de commissie, zoals hierboven aangegeven, ROA's meer specifieke gegevens per opleidingstype en beroepsgroep geraadpleegd en betrokken bij de beoordeling van de macrodoelmatigheid van de voorgenomen master SUBLIM. Gelet hierop laat de commissie de prognose voor de bedrijfssector specialistische zakelijke dienstverlening buiten beschouwing.

De commissie resumeert dat ROA de toekomstige arbeidsmarktsituatie voor het engszins relevante opleidingstype master management, bedrijfs- en personeelwetenschappen typeert als redelijk en ROA's prognose voor de relevante beroepsgroep 'bedrijfskundigen en organisatieadviseurs' een positief beeld geeft van de toekomstige arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de wo master SUBLIM.

Aanvrager verwijst verder naar een eenmalig door haar uitgevoerd vacatureonderzoek. Aanvrager heeft op 12 juni 2020 een vacaturepeiling uitgevoerd en daarbij gebruik gemaakt van de vacaturebanken Green Jobs, Academic Transfer, Ecojob, Trovit, Duurzame Vacaturebank, Joblift en Vacat. Aanvrager heeft hierbij gezocht op de trefwoorden duurzaam, wo, master, advies en beleid. Het aantal vacatures dat uit deze peiling is voortgekomen heeft aanvrager in een tabel weergegeven. De eerste kolom van de tabel ziet op het totaal aantal vacatures (114) dat op grond van vereiste belangstelling, kennis en vaardigheden relevant wordt geacht voor de voorgenomen opleiding. In de tweede kolom is het aantal relevante vacatures (31) getoond waarvoor geen werkervaring is vereist. Een vijftal vacatures (voor de functie van adviseur duurzaamheid, adviseur circulariteit en levenscyclusanalyse, program manager The Ocean Cleanup, accountmanager Corporate Climate Action Nederland en beleidsadviseur maatschappelijke ontwikkeling) is opgenomen in bijlage 3 van het aanvraagdossier. De commissie is terughoudend om veel gewicht toe te kennen aan dit vacatureonderzoek gelet op het feit dat dit op slechts één peilmoment heeft plaatsgevonden. De commissie stelt bovendien vast dat aanvrager slechts een klein deel van de vacatures als bijlagen heeft gevoegd, waardoor de commissie niet in staat is gesteld om de uitkomsten van het vacatureonderzoek te verifiëren. De commissie beschouwt de uitkomsten van het vacatureonderzoek dan ook als niet meer dan indicatief.

Ter onderbouwing van de kwantitatieve arbeidsmarktbehoefte verwijst aanvrager naar het rapport 'Discussienota naar een duurzaam Europa in 2030' van de Europese Commissie waarin de Europese Commissie stelt dat de circulaire economie Europa op ecologisch en sociaal gebied ten goede zal komen en het potentieel heeft om een netto economisch voordeel van 1,8 biljoen Euro te genereren in 2030 en meer dan 1 miljoen nieuwe banen te creëren in 2030 (p. 16). Aanvrager vervolgt dat het beleid van de Nederlandse overheid erop is gericht om tegen 2050 een volledig circulaire economie te hebben en dat blijkens de 'Kennis- en Innovatieagenda 2018-2021' de aan de circulaire economie gekoppelde economische kansen voor Nederland door TNO in 2013 zijn geschat op circa 7 miljard Euro op jaarbasis, ofwel per saldo circa 50.000 banen (p. 17). Voor Limburg wordt verwacht dat de circulaire economie zo'n 15.000 banen kan opleveren, vooral rondom de in ontwikkeling zijnde circulaire hub Chemelot (nieuwsbericht 'Circulaire economie moet Limburg miljarden opleveren' van 27 juni 2020). Hoewel voornoemde verwachte banengroei als gevolg van de transitie naar een circulaire economie niet is gespecificeerd naar opleidingsniveau en type functie is de commissie van oordeel dat het aannemelijk is dat de ontwikkeling rondom de circulaire economie maakt dat in de toekomst naar verwachting een grotere behoefte zal ontstaan aan afgestudeerden van de master SUBLIM. De commissie is van oordeel dat dit een positieve indicatie is van een kwalitatieve arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de voorgenomen master SUBLIM.

Voor de kwalitatieve onderbouwing van de arbeidsmarktbehoefte verwijst aanvrager voorts naar de 'Herziene Regionale Kennisagenda Limburg' van de provincie Limburg (januari 2018). Hierin is beschreven dat vanuit het bedrijfsleven op de campussen en daarbuiten, steeds meer vraag zal zijn naar arbeidskrachten met oog voor duurzame ontwikkeling en een sterke verbindende kracht, die vanaf de basis opgeleid zijn om over de grenzen van disciplines en domeinen heen te (kunnen) kijken binnen een circulaire economie. De Kennisagenda vermeldt voorts dat er meer vraag is naar opleidingen die op interdisciplinaire wijze duurzaamheid onderzoeken en studenten opleiden die straks, in deze regio, een belangrijk kennisvacuüm kunnen dichten (p. 17). Aanvrager stelt voorts onder verwijzing naar de roadmap 'Samen aan de Slag - Human Capital Topsectoren 2020-2023' dat het streven naar duurzame ontwikkeling leidt tot nieuwe en vervangende werkgelegenheid op de arbeidsmarkt. Omdat aanvrager niet heeft verwezen naar concrete pagina's in de genoemde roadmap heeft de commissie dit argument niet kunnen verifiëren. De commissie waardeert de 'Herziene Regionale Kennisagenda Limburg' als blijk van een regionale kwalitatieve arbeidsmarktbehoefte.

De arbeidsmarktbehoefte wordt door de aanvrager voorts onderbouwd met een zeventiental ondertekende steunbetuigingen door private partijen en een publieke partij in de regio. De verklaringen zijn voorzien van de naam en organisatie van de respondenten. De steunbetuigingen, die nagenoeg identiek zijn, verklaren onder meer dat de master SUBLIM tegemoetkomt aan de groeiende vraag naar afgestudeerden die in staat zijn oplossingen te ontwikkelen voor de complexe duurzaamheidsvraagstukken. Het innovatieve programma van de voorgenomen master met studentencohorten bij twee Europese universiteiten die elkaar online ontmoeten voor lezingen, seminars en projecten, geeft volgens hen een goed beeld van de realiteit van de moderne arbeidsmarkt met zijn ICT-ondersteunde, internationale samenwerking. Voorts zien zij dat het soort kennis en vaardigheden waarmee de toekomstige afgestudeerden van de voorgenomen master zullen worden uitgerust als een sleutel tot het gefundeerd kunnen aanpakken van vraagstukken op het gebied van duurzaamheid. In de

steunbetuigingen overweegt een aantal organisaties afgestudeerden van deze master SUBLIM in de nabije toekomst te willen aannemen danwel stageplaatsen aan te bieden, maar er worden geen concrete aantallen genoemd, noch concrete afspraken gemaakt over beschikbare stageplaatsen of baanopeningen voor afgestudeerden van de voorgenomen master. Het feit dat zij wel voornemens zijn om afgestudeerden van deze master aan te nemen biedt naar mening van de commissie enige indicatie van een arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van deze opleiding.

Aanvrager betoogt voorts - onder verwijzing naar de Kamerbrief 'Visie verduurzaming basisindustrie 2050; de keuze is aan ons' van de Minister van Economische Zaken en Klimaat (15 mei 2020) - dat de Nederlandse overheid zich blijft inzetten voor duurzaamheid. De ambitie is dat de Nederlandse industrie een voorloper wordt in de Europese en mondiale transitie naar duurzaamheid (p. 1). Hierin wordt volgens aanvrager het belang van een blijvende en lange termijn focus op de klimaat- en energietransitie benadrukt. Dit vraagt volgens aanvrager om hoger opgeleiden die zich inzetten voor duurzaamheid, kennis hebben van beleids- en risicoanalyses en in staat zijn over sectorale, nationale, culturele en disciplinaire grenzen heen te kijken en samen te werken. Meer specifiek vraagt dit om bekwame leiders die bereid zijn om in alle onzekerheid op feiten gebaseerde beslissingen te nemen en die in staat zijn om verschillende stakeholders bij gezamenlijke inspanningen te betrekken. De master SUBLIM is volgens aanvrager gericht op het verwerven van deze competenties. In dit verband verwijst aanvrager voorts naar het rapport 'Jobs & Skills in the Circular Economy' van Circle Economy waarin wordt gesteld dat de circulaire economie meerdere voordelen zal hebben voor de arbeidsmarkt, maar dat een overgang naar circulariteit allereerst moet worden ondersteund door 'Skilling and reskilling of the workforce through the integration of circularity into education and training programmes and support from government to enable access to these programmes for everyone' (p. 9). De commissie overweegt dat het kabinet met de Kamerbrief het belang schetst van een duurzame en klimaatneutrale basisindustrie in Nederland en aanvrager middels deze brief aannemelijk heeft gemaakt dat de aangekondigde ambitie van het kabinet naar verwachting leidt tot een grotere arbeidsmarktbehoefte aan duurzaamheidsprofessionals in de (basis)industrie. De voorgenomen master SUBLIM voorziet in deze behoefte doordat zij studenten opleidt tot 'change agent' die op duurzaamheid gerichte veranderingen in het bedrijfsleven kunnen initiëren, leiden en uitvoeren.

De commissie concludeert dat aanvrager een geringe arbeidsmarktbehoefte aannemelijk heeft gemaakt. De commissie heeft bij de beoordeling van de arbeidsmarktbehoefte in aanmerking genomen dat de duurzaamheidssector sterk in ontwikkeling is. Gelet hierop heeft de commissie grote gewicht toegekend aan de kwalitatieve arbeidsmarktbehoefte die uit de Kamerbrief 'Visie verduurzaming basisindustrie 2050; de keuze is aan ons', het rapport 'Jobs & Skills in the Circular Economy', de 'Herziene Regionale Kennisagenda Limburg', de 'Discussienota naar een duurzaam Europa in 2030' en de 'Kennis- en innovatieagenda 2018-2021. Maatschappelijke uitdagingen en sleuteltechnologieën' volgt.

Beoordeling maatschappelijke behoefte

Ter onderbouwing van de maatschappelijke behoefte verwijst aanvrager onder meer naar de 'Herziene Regionale Kennisagenda Limburg' van de provincie Limburg (januari 2018), het Rijksbrede programma 'Nederland circulair in 2050' (2016) en het rapport 'Missies voor het topsectoren- en innovatiebeleid' van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (april 2019). Ter onderbouwing van de maatschappelijke behoefte, zo begrijpt de commissie, verwijst aanvrager voorts naar de Sustainable Development Goals van de Verenigde Naties, het klimaatakkoord van Parijs en de Europese Green Deal van de Europese commissie.

In de 'Regionale Kennis Agenda Limburg' van de Provincie Limburg (2018) wordt het belang van een onderwijs- en kennisinfrastructuur voor de duurzame economische ontwikkeling van de regio benadrukt (p. 3). De commissie stelt met aanvrager vast dat de Minister van OCW deze Limburgse Kennisagenda heeft erkend als regionale afspraak in de zin van de Regeling. Blijkens het rapport 'Nederland circulair in 2050' is het realiseren van een circulaire economie (voor 2050) een belangrijke pijler van het rijksbeleid, waarbij het behoud van natuurlijk kapitaal als uitgangspunt wordt genomen en zoveel mogelijk gebruik wordt gemaakt van hernieuwbare en algemeen beschikbare grondstoffen. Daartoe worden grondstoffen optimaal ingezet en (her-)gebruikt zonder risico's voor gezondheid en milieu, en worden primaire grondstoffen, voor zover deze nog nodig zijn, op duurzame wijze gewonnen (p. 7). De circulaire economie en de energietransitie zijn in de 'Missies voor het Topsectoren- en innovatiebeleid' door de overheid benoemd tot één van de vier prioritaire thema's. De eerste missie betreft het terugdringen van de nationale broeikasgasuitstoot met 49% in 2030, op weg naar 95% in 2050 ten opzichte van 1990. De tweede missie betreft een duurzaam gedreven, volledig circulaire

economie in 2050. Voor 2030 is de doelstelling halvering van het grondstoffengebruik (p. 3). De commissie constateert dat de hbo master SUBLIM inhoudelijk aansluit op de 'Herziene Regionale Kennisagenda Limburg', het Rijksbrede programma 'Nederland circulair in 2050' en het rapport 'Missies voor het topsectoren- en innovatiebeleid'.

Aanvrager vervolgt dat het streven naar duurzame ontwikkeling een internationale opgave is, zoals onder meer blijkt uit de Sustainable Development Goals van de Verenigde Naties, het klimaatakkoord van Parijs en de Europese Green Deal van de Europese Commissie. De commissie is van oordeel dat de master SUBLIM aansluit op het beleid van de Verenigde Naties, de Europese Commissie en het internationale Klimaatverdrag.

De commissie is van mening dat de hierboven genoemde bronnen in samenhang bezien het maatschappelijk belang van de voorgenomen wo master SUBLIM benadrukken. De commissie is dan ook van mening dat aanvrager reeds op grond van bovenstaande een maatschappelijke behoefte heeft aangetoond.

Beoordeling wetenschappelijke behoefte

Ter onderbouwing van de wetenschappelijke behoefte verwijst aanvrager onder meer naar pijler 2 van het Horizon Europe programma 'Global Challenges and European Industrial Competitiveness' en de wetenschappelijke publicaties 'A literature and practice review to develop sustainable business model archetypes. Journal of cleaner production' van Bocken, N. M. et al (2014), 'The Circular Economy - A new sustainability paradigm? Journal of cleaner production' Geissdoerfer, M. et al. (2017), 'Circular ecosystem innovation: An initial set of principles. Journal of Cleaner Production' van Konietzko, J. et al. (2020).

Aanvrager betoogt dat de master SUBLIM beoogt om vraagstukken zoals duurzame innovaties en de rol van bedrijven en ondernemingen in de transitie naar een circulaire economie te onderzoeken en waar mogelijk nieuwe denkkaders, werkwijzen en oplossingen aan te dragen. Aanvrager stelt dat de Europese ambitie op het gebied van onderzoek en innovatie tot uitdrukking komt in Horizon Europe (de opvolger van Horizon 2020). Belangrijke thema's in Horizon Europe zijn onder meer 'inclusive society, climate, and bio-economy'. De thema's die in de opleiding centraal staan zoals duurzaamheid, innovatie, bedrijfsvoering, ondernemerschap en verandermanagement sluiten volgens aanvrager aan op pijler 2 van het Horizon Europe 'Global Challenges and European Industrial Competitiveness'. De commissie stelt vast dat het cluster Climate, Energy and Mobility binnen pijler 2 onder meer tot doel heeft de klimaatverandering te bestrijden door de energie- en vervoerssectoren klimaat- en milieuvriendelijker te maken. Het cluster Cluster Food, Bioeconomy, Natural resources, Agriculture and Environmental heeft onder meer tot doel het beheer van natuurlijke hulpbronnen te verbeteren door middel van transformatieve veranderingen van de economie. De commissie onderschrijft het betoog van aanvrager dat de voorgenomen opleiding aansluit bij het programma van Horizon Europe.

Ter onderbouwing van de wetenschappelijke behoefte verwijst aanvrager voorts naar een aantal wetenschappelijke publicaties waarin de wetenschappelijke ontwikkeling op het terrein van nieuwe verdienmodellen voor duurzaamheid ('A literature and practice review to develop sustainable business model archetypes. Journal of cleaner production' van Bocken, N. M. et al (2014), p. 65, 42-56), circulariteit ('The Circular Economy - A new sustainability paradigm? Journal of cleaner production' Geissdoerfer, M. et al. (2017), p. 143, 757-768) en ecosysteem-innovatie voor duurzaamheid ('Circular ecosystem innovation: An initial set of principles. Journal of Cleaner Production' van Konietzko, J. et al. (2020). p. 253) worden beschreven. Naar het oordeel van de commissie illustreren deze publicaties de wetenschappelijke behoefte die uit Horizon Europe naar voren komt.

De commissie is van oordeel dat voornoemde bronnen blijf geven van een wetenschappelijke ontwikkeling op het terrein van duurzaamheid die het bestaan van de voorgenomen wo master SUBLIM rechtvaardigt. De commissie is reeds op grond van het bovenstaande van oordeel dat de voorgenomen opleiding aansluit op een wetenschappelijke behoefte.

De commissie concludeert dat de aanvraag aansluit op een maatschappelijke, een wetenschappelijke en een geringe arbeidsmarktbehoefte. De aanvraag voldoet aan criterium a in art. 4 lid 1 van de Regeling.

Beoordeling criterium b

Vanaf 03/05/2021 is op de website van de CDHO kennisgegeven van het voornemen van de Maastricht University om de wo master Sustainable Business: Leadership, Innovation and Management (SUBLIM) in

Maastricht aan te bieden. Hiermee is aan de instellingen voor hoger onderwijs de mogelijkheid gegeven om hun zienswijzen op dit voornemen kenbaar te maken. Naar aanleiding van deze kennisgeving heeft de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN) op 17/05/2021 een zienswijze ingediend. De HAN maakt geen bezwaar tegen de voorgenomen master SUBLIM. Wel ziet de HAN grote inhoudelijke gelijkenissen tussen de master SUBLIM en haar eigen master Circulaire Economie. Beide opleidingen bevinden zich volgens de HAN in het economische domein, richten zich op een brede, maatschappelijke invulling van begrippen als duurzaamheid, circulariteit, brede waardecreatie en op het opleiden van change agents. Vanwege deze overeenkomsten verzoekt de HAN de commissie om de overeenkomsten tussen de master Circulaire Economie en de master SUBLIM te betrekken in de afweging van onderhavige macrodoelmatigheidsaanvraag.

Aanvrager stelt dat er een beperkt aantal masters gericht is op de combinatie van 'duurzaamheid' en 'bedrijfsleven-ondernemerschap'. Het betreft de master Sustainable Entrepreneurship (Rijksuniversiteit Groningen), de master Global Business & Sustainability (Erasmus Universiteit Rotterdam), de track Sustainable Business and Innovation binnen de master Science and Innovation (Universiteit Utrecht) en de track Corporate Sustainability binnen de master Spatial Planning: Environment and Society Studies (Radboud Universiteit Nijmegen). Daarnaast heeft aanvrager de master vergeleken met masters waarin 'sustainability' centraal staat. Het betreft de master Sustainability Science, Policy and Society (Universiteit Maastricht) en de track Sustainable Finance binnen de master International Business (Universiteit Maastricht).

De commissie heeft de verwantschap met de voorgenomen master onderzocht en overweegt daartoe als volgt. De master Sustainable Entrepreneurship (Rijksuniversiteit Groningen) betreft een Engelstalige master en bestaat inhoudelijk uit economische en bedrijfskundige vakken gericht op duurzaam, circulair ondernemerschap en afgestudeerden kunnen aan het werk als beleidsadviseur, (project)manager en duurzaamheidsconsultant in het bedrijfsleven. De Engelstalige master Global Business & Sustainability (Erasmus Universiteit Rotterdam) is eveneens gericht op duurzaam ondernemerschap en duurzame economie echter meer vanuit een internationaal perspectief. De master Environment and Resource Management (VU Amsterdam) wordt in het Engels aangeboden en is inhoudelijk een combinatie van milieukunde, techniek, management en bestuurlijke vakken en afgestudeerden kunnen onder meer aan de slag als projectmanager bij een NGO of werken voor een (milieu)adviesbureau. De Engelse master Environmental and Energy Management (Universiteit Twente) kent ook een interdisciplinaire benadering van milieu- en duurzaamheids- vraagstukken waarbij technische, milieu- en sociale aspecten worden geïntegreerd. De commissie acht daarnaast de hbo master Circulaire Economie van de HAN sterk verwant. Deze master is net als de voorgenomen master gericht op het opleiden van professionals die binnen bedrijven en organisaties de transitie van een circulaire bedrijfsvoering kunnen begeleiden als change agent. Deze masters acht de commissie vanwege de nadruk op economische en bedrijfskundige aspecten van duurzaamheid sterk verwant aan de voorgenomen master SUBLIM. De commissie acht deze masters sterk verwant omdat zij een soortgelijke instroomdoelgroep bedienen, omdat de programma's een substantiële inhoudelijke overlap vertonen met het programma van de voorgenomen opleiding en omdat zij hun studenten voor (min of meer) dezelfde beroepen opleiden.

De commissie acht voorts de masters Environmental Sciences (Universiteit Utrecht, Wageningen University en de Open Universiteit), Environment and Society Studies (Radboud Universiteit Nijmegen), Governance of Sustainability (Universiteit Leiden), Urban Environmental Management (Wageningen University) en Science, Business and Innovation (Vrije Universiteit Amsterdam), verwant. De Engelstalige master Environmental Sciences richt zich net als de voorgenomen master op het terrein van milieu- en duurzaamheidsvraagstukken. De master Environmental Sciences van de Wageningen University kent de track Environmental Policy en Economics. De master Science, Business and Innovation kent de track Energy & Sustainability. De master Environmental Sciences van de Open Universiteit kent onder meer als thema duurzaam ondernemen en afgestudeerden kunnen opteren voor dezelfde posities op de arbeidsmarkt als die van de master SUBLIM bijvoorbeeld als beleidsmaker, consultant en (duurzaamheid)specialist. Van deze master zijn echter geen instroomcijfers bekend. De eenjarige Engelstalige master Environment and Society Studies kent als track Corporate Sustainability en is eveneens gericht op duurzaamheidsvraagstukken. De Engelstalige master Urban Environmental Management is gericht op het analyseren en oplossen van milieu- en duurzaamheidsvraagstukken in steden en kent als track Environmental Economics. Deze masters hebben meer een beleidsmatige/ bestuurlijke dan een bedrijfskundige insteek en zijn daarmee niet zo sterk verwant als eerdergenoemde masters met een sterk bedrijfskundig component.

De master Governance of Sustainability (Universiteit Leiden) bestaat inhoudelijk uit natuurwetenschappelijke, milieukundige en bestuurskundige vakken. Afgestudeerden van deze master kunnen aan het werk bij (semi-)overheidsinstellingen en in het bedrijfsleven in onderzoeks-, beleids- en adviesfuncties op het gebied van duurzaamheid. De master Sustainability Science and Policy and Society (Universiteit Maastricht) is gericht op het (leren) ontwerpen, uitvoeren en evalueren van 'sustainability assessments for policy'. De master Industrial Ecology (joint degree van de TU Delft en de Universiteit Leiden) is gericht op het traceren van de herkomst van milieuproblemen en voor oplossingsrichtingen daarvan de effectiviteit te berekenen en neveneffecten daarvan in kaart te brengen en bevindt zich op het snijvlak van milieu- natuur-, technologische en sociale wetenschappen. De Engelstalige masters Climate Studies en International Land & Water Management (Wageningen University) is gericht op de wetenschappelijke inzichten in de oorzaken en gevolgen van wereldwijde klimaatveranderingen respectievelijk wetenschappelijke analyse van land- en waterbeheer vraagstukken. De master Society, Sustainability and Planning (Rijksuniversiteit Groningen) draait om het begrijpen van de menselijke factor bij ruimte interventies. De overeenkomst tussen deze bestaande masters en de voorgenomen master SUBLIM ligt op de focus op duurzaamheid, maar bij deze bestaande masters ontbreekt de aandacht voor innovatief ondernemerschap of is deze gering. De commissie acht deze opleidingen aanverwant omdat zij raakvlakken vertonen met de voorgenomen opleiding, maar dat zij ofwel een andere instroomgroep bedienen, ofwel hun studenten voor andere beroepen opleiden, ofwel dat hun programma's niet substantieel overlappen met de voorgenomen opleiding.

Daarnaast acht de commissie de volgende tracks verwant: track Sustainable Business and Innovation binnen de master Science and Innovation (Universiteit Utrecht), de track Corporate Sustainability binnen de master Spatial Planning: Environment and Society Studies (Radboud Universiteit Nijmegen) en de track Sustainable Finance binnen de master International Business (Universiteit Maastricht).

Aanvrager heeft een overzicht geleverd van de instroom in de bekostigde verwante masteropleidingen. De commissie heeft geen toegang tot instroomgegevens op specialisatie- en trackniveau. De commissie heeft bij de beoordeling van de aanvraag dan ook geen rekening kunnen houden met de belangen van deze opleidingen. De instroom van de (aan)verwante opleidingen is gestegen (tabel 2).

Tabel 2. Instroom eerstejaarsstudenten in (aan)verwant bekostigd onderwijsaanbod

Opleiding	Instelling	'15-'16	'16-'17	'17-'18	'18-'19	'19-'20	'20-'21
M Climate Studies (60107), voltijd	Wageningen University (21PI), Wageningen	29	31	45	40	60	71
M Master Circulaire Economie (49142), deeltijd	Hogeschool van Arnhem en Nijmegen(25KB), Nijmegen	0	0	0	0		20
M Master Circulaire Economie (49142), voltijd	Hogeschool van Arnhem en Nijmegen(25KB), Nijmegen	0	0	0	0	28	40
M Environment and Resource Management (60045), voltijd	Vrije Universiteit Amsterdam (21PL), Amsterdam	55	89	71	87	119	166
M Environment and Society Studies (66839), voltijd	Radboud Universiteit Nijmegen (21PM), Nijmegen	8	28	28	55	50	59
M Environmental and Energy Management (69319), voltijd	Universiteit Twente (21PH), Leeuwarden			35	38	32	33
M Environmental Sciences (60810), voltijd	Universiteit Utrecht (21PD), Utrecht	115	96	125	153	140	158
	Wageningen University (21PI), Wageningen	137	141	153	152	188	167
M Global Business & Sustainability (60456), voltijd	Erasmus Universiteit Rotterdam (21PE), Rotterdam	36	95	99	112	129	193
M Governance of Sustainability (60965), voltijd	Universiteit Leiden (21PB), 's-Gravenhage					50	81

M Industrial Ecology (joint degree) (65003), voltijd	Technische Universiteit Delft (21PF), Delft	1	0	0		0
	Universiteit Leiden (21PB), Leiden	62	62	96	88	125
	Universiteit Maastricht (21PJ), Maastricht	9	10	6	8	27
M International Business (60019), deeltijd	Universiteit Maastricht (21PJ), Maastricht	563	480	490	488	800
M International Business (60019), voltijd	Wageningen University (21PI), Wageningen	59	53	51	55	69
M International Land- and Water Management (60104), voltijd	Universiteit Utrecht (21PD), Utrecht	78	116	145	143	119
M Science and Innovation (60709), voltijd	Vrije Universiteit Amsterdam (21PL), Amsterdam		41	40	43	55
	Radboud Universiteit Nijmegen (21PM), Nijmegen			48	72	71
M Spatial Planning (66655), voltijd	Universiteit Maastricht (21PJ), Maastricht	38	45	47	48	123
M Sustainability Science, Policy and Society (69315), voltijd	Rijksuniversiteit Groningen (21PC), Leeuwarden			16	30	31
M Sustainable Entrepreneurship (67085), voltijd	Wageningen University (21PI), Wageningen	65	51	49	45	72
M Urban Environmental Management (60110), voltijd						
eerstejaarsinstroom	Totaal	1192	1298	1447	1624	1934
		2480				

Bron: DUO, onbewerkt

Aanvrager heeft een prognose gemaakt van de instroom in de voorgenomen opleiding op grond van de instroom van studenten in soortgelijke opleidingen. Aanvrager verwacht dat in het eerste jaar 10 studenten zullen instromen en het aantal zal groeien naar zo'n 100 studenten in het tiende jaar en dan een 'steady state' zal bereiken. De commissie acht deze prognose realistisch.

Als de instroom in de bestaande opleidingen en de verwachte instroom in de voorgenomen wo master Sustainable Business: Leadership, Innovation and Management wordt afgezet tegen de behoefte die bij criterium a aannemelijk is gemaakt, blijkt dat er enige ruimte is om deze opleiding binnen het bekostigde domein vorm te geven.

Vestiging van de opleiding in Maastricht heeft geen negatief effect op de landelijke spreiding van het onderwijsaanbod.

De commissie concludeert dat er enige ruimte in het landelijk aanbod bestaat om de wo master Sustainable Business: Leadership, Innovation and Management te realiseren. De aanvraag voldoet aan criterium b in art. 4 lid 1 van de Regeling.

Gelet op het vorenstaande adviseert de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs u om positief te besluiten op het voorliggende verzoek.

Advies aan de NVAO over de naamkeuze en Croho indeling

De commissie merkt op dat hierboven is geconstateerd dat de voorgenomen wo master Sustainable Business: Leadership, Innovation and Management sterke verwantschap vertoont met de master Sustainable Entrepreneurship. Omwille van de transparantie van het opleidingsaanbod adviseert de commissie om de naam van de voorgenomen opleiding aan te laten sluiten bij deze reeds geregistreerde opleidingsnaam.

Daarnaast heeft de commissie geconstateerd dat aanvrager de wo master Sustainable Business: Leadership, Innovation and Management in het Croho onderdeel Economie wil indelen. Dit voorstel sluit aan op de indeling van verwante bestaande opleidingen.

De NVAO ontvangt dit advies, zodat zij dit kan opnemen in het informatiedossier voor het panel ten behoeve van de toets nieuwe opleiding.

De Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

A handwritten signature in blue ink, consisting of several vertical strokes followed by a wavy line.

drs. P.M.M. Rullmann

Voorzitter CDHO

Bijlage:

Beoordelingskader macrodoelmatigheid nieuwe opleiding of nevenvestiging

Aan de hand van de in de Regeling macrodoelmatigheid hoger onderwijs van 20 juni 2018 genoemde voorwaarden worden voornemens tot het verzorgen van een nieuwe opleiding beoordeeld op doelmatigheid. Een nieuwe opleiding kan volgens artikel 4 van deze Regeling alleen doelmatig worden geacht indien het voornemen voldoet aan de criteria a en b.

Volgens criterium a heeft het instellingsbestuur aangetoond dat er behoefte bestaat aan de nieuwe opleiding of nevenvestiging, zijnde overwegend een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend maatschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend wetenschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte.

Volgens criterium b dient het instellingsbestuur aan te tonen dat in de behoefte die bij criterium a is aangetoond niet door het bestaande opleidingsaanbod wordt voorzien.

Advies aan de NVAO over naam- en taalkeuze en Croho onderdeel

In de Toelichting op de Regeling is aangegeven dat de CDHO ook een rol heeft bij de beoordeling van de voorgestelde naam en voertaal van de opleiding en bij de voorgestelde positionering in het Croho.

Wat betreft de opleidingsnaam: de CDHO kijkt of de voorgestelde naam van de opleiding passend is, gelet op de namen van verwante opleidingen. Daarbij is het uitgangspunt dat sterk op elkaar lijkende opleidingen dezelfde naam krijgen, om de transparantie van het opleidingsaanbod voor studiekezers en werkgevers te borgen. In het Croho kan ook een internationale (Engelse) naam worden geregistreerd. Dit onderdeel van het CDHO advies is niet gericht aan de Minister van OCW, maar aan de NVAO. Het panel van de NVAO toetst of de naamkeuze gerechtvaardigd is gelet op de inhoud van de opleiding en de namen van vergelijkbare opleidingen (artikel 5.7, vierde lid, onderdeel a, van de WHW).

Wat betreft de taalkeuze: het uitgangspunt in de wet is dat een opleiding in het Nederlands wordt aangeboden. De arbeidsmarktbehoefte kan een reden zijn om een opleiding in een andere taal aan te bieden. Dit onderdeel van het CDHO advies is niet gericht aan de Minister van OCW, maar aan de NVAO. Het panel van de NVAO toetst de motivering van de taalkeuze bij Standaard 2 in het Accreditatiekader.

Wat betreft de positie in het Croho: de CDHO kijkt of de voorgestelde indeling in het Croho passend is, gelet op de indeling van verwante opleidingen. Daarbij is het uitgangspunt dat sterk op elkaar lijkende opleidingen in hetzelfde Croho onderdeel worden geregistreerd, om de transparantie van het opleidingsaanbod voor studiekezers en werkgevers te borgen. Dit onderdeel van het CDHO advies is niet gericht aan de Minister van OCW, maar aan de NVAO. Het panel van de NVAO toetst of de voorgestelde indeling in het Croho aansluit bij de ordening van verwante opleidingen.